

העיקר שרוצים ישובים יהודיים. יש לנו שיטחי קרקע לעוד עשרים מישפחות לפי חות, שיבואו, שימלאו קורם מה שיש כבר. למה הולכים הלאה ומקימים חדשים? ה' שטחים שלנו יושבים ללא עיבוד וללא ניצול. גם אלה שמעובדים אינם מעובדים כיאות. לא נעים להגיד, אבל אני מציע לממשלה שיהרגו יהודי אחד וינחחו. אבל שיהרגו אותו עד הסוף!"

„הכל מושפע מהמצב המתוח“

את האדמות המשותפות מעבדים שכירים הבאים מהחוץ. הם עושים זאת בעזרת פועלים ערבים. העבודות ב' תוך היישוב נעשות על-ידי החברים וה' חברות. באחת הישיבות הוחלט על שכר קבוע לכל אשה עובדת — אם החלקות של בעלה הן בשירות היישוב — 34.5 לירות לשעה. רבות מהנשים מעוניינות בעבודה, אך זו איננה בנמצא. יחד עם זאת, בגן הילדים משרתת חיילת. מפני שאם שיש לה ילד בגן לא מסתדרת עם שאר האמהות. הן באות בטעות, מס' בירה אם לשני ילדים קטנים. „לזרים זה אינו נשמע סביר, אך ככה זה. הכל מושפע מהמצב המתוח והגרוע של המקום.“

החוב של 23 מיליוני הלירות מתחלק בין התושבים. כל אחד חייב סכום שונה. בבדיקה הסתבר, כי כל אלה שאינם מעב' דים אדמות, אלא מסתפקים בעבודה „בורגנית“ של מכולת או בעבודה שכירה, מצבם הכספי הוא הטוב ביותר. להם כיכעט אין חובות. ואילו אלה שהגשימו את שאיפתם לחיות מחקלאות ומעבודת אדמה „אכלו אותה“.

„העיקר שרוצים חקלאות“, מסביר בכ' עס רב מתיישב שעזב בעיר הגדולה בית ועבודה. „רוצים לעבד כמה שיותר אד' מות, כמה שיותר שטחים. כשמגיעים לא' מת מתברר שמדינתנו הצעירה בעצם שר' אפת למיסחר זעיר, בורגני, ללא שאיפות, לכלכלה ישראלית עצמאית.“

„אנחנו נהרסים מבפנים“

מסתבר שיש רבים שעל אף אהב' תם הרבה למקום ולדרר-החיים, מעוניינים לעזוב או לפנות למקום אחר. אך אז יסחבו בעיקבותיהם את החובות הכבדים. „אפילו ללכת אי-אפשר“, אומרת מתיישבת. „זה כמו בית-סוהר. אין הולך ואין בא. וחוק מזה, מי שרוצה לחיות רחוק מהעשן בעיר ולחיות חקלאי, אין לו לאן ללכת. נדמה לי שבכל מקום זה אותו הדבר. לוקחים צעירים נלהבים ו' מסורים, ונותנים להם מכה בראש. לא נעים להגיד, אבל אולי כדאי שאנשים במדינה יידעו מה שהממשלה והסוכנות מסוגלות להציע להם. ואני באמת לא נגד

„אשהו משונה“ אומרת מתנדבת אנגליה, שרה סקוויק, שבאה לישראל כדי להבין מהו מושב. „אמרו לי שפה אני לא אלמד מהו מושב, כי פה זה משהו משונה. בינתיים אני נהנית מן הנוף.“

המדירה? זה חרוא!

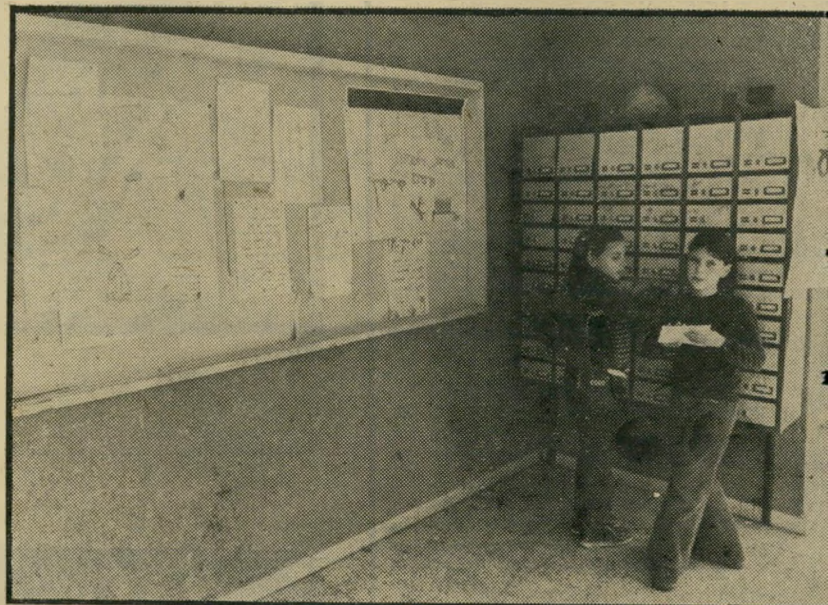
ביר איתן. „אמרתי שחייבים להדק את הקרקע, זו אדמה שחייבת הידוק. אמרו בסדר' ולא הידקו. הגיע החורף, האדמה התבקעה.“

היום חייב המושב 23 מיליון לירות ל' אירגון הקניות. (בנק הנותן אשראי ברי' בית של 70 אחוזים). החוב גדל והולך, המצב מחמיר והולך..

„הסוכנות מפרסמת הודעות“, אומר אחד החברים. „אנשים מתפתים ובאים, ואז הסוכנות מסובבת את הגב. הם מקיי

חלקם בחרו בגידול פרחים בחממות. ה' זנים שהתאימו היו פירחי ציפורן, ורדים ואיבסנית. אחרים גידלו, בעזרת פועלים ערבים כמוכר, חצילים, עגבניות, בצל, שום, מלונים וכימעט כל דבר שעולה על דעת הסוכנות. בינתיים לא הרוויחו כאן אפילו אגורה אחת.

בחורף נושבת רוח שמהירותה מגיעה ל-160 קילומטרים לשעה. היא מעיפה כל מה שמצוי בדרכה, וזה כולל את כיסויי הניילון-הכפול שהכינו התושבים לחממות.

חיבות ריקות בהתנחלות בת ה'8 גרות 34 מישפחות. נותרו בה 18 מיבנים ריקים ועשרות דונמים של קרקע לא מעובדת. הטענה בפי המתנחלים היא: „למה מקימים עוד ישובים, במקום לאכלס את אלה שישנם?“

חברת הביטוח הזמנה, והתבקשה לפצות את התושבים המשלמים לה ממיסב כס' פס. „בינתיים יש תירוצים ואין כסף“, אומר איתן. ההצילים והעגבניות נפגעו בכרד. הם נותרו מנוקדים בנקודות לב' נות, ערכם ירד 70 אחוזים.

קיימות חלקות אדמת חמרה שאינן מעו' בדות עדיין. הסוכנות אמורה היתה להכין את המקום לעיבוד. „באתי אליהם, מס'

ערבי עלי איסמעיל, בן 18: „אני עובד פה כל השנה, עושה את כל העבודה. יש לי עוד חברים שעוב' דים כאן. בלעדינו לא היו מסתדרים.“

יישוב ארץ-ישראל. אני בעד, ובכל ליבי, אבל זו אולי אוטופיה.“

המצב החברתי מחמיר בגלל התנאים האובייקטיביים. מגיעים גם תלונות רבות במישטרה המקומית, מישרת שכם. כששואלים אנשים היכן חמרה הם עו' נים: „אהה, חמרה, זה המקום שהכי שמח שם. כולם דופקים את כולם.“

התלונה הראשונה הגיעה לפני כשנה, והטענה היתה גניבה של 20 ארגוני מלור' נים. הגשש שהגיע התעקש שהעיקבות מובילים אל תוך המושב. החברים התי' עקשו ואמרו שהגשש אינו יודע את מל' אכתו. אחר כך הגיעו תלונות על גניבות אחרות, או פגיעות ברכוש, בעיקר בטרקי' טורים ובעגלות.

הסתבר כי בעיקבות הפיכתו של המושב השיתופי למושב-עובדים החליטו על חלוי' קת ציוד. כל שתי מישפחות קיבלו טרק' (החשך בעמוד 51)

חממה הרוסה „בחורף נושבת הרוח במהירות של 160 קלומטר לשעה. עטיפות הניילון של החממות נהרסות והפרחים נפגעים. גידולי הירק נפגעים מהברר ומהקור. לא היתה שנה אחת ריווחית, והחוב הצטבר,